БРЫЛЕЎСКІ ЛЕТАПІС

№ 15 (97)
май
2009 г.

ІНФАРМАЦЫЙНА - ГРАМАДСКІ БЮЛЕТЭНЬ

Выдаецца з мая 2006 г.

Помніць...

с.4

Юр'я с.2

Беларус с.6

Памяць с.8

KAMUNIKAT.org

Юр'ева расінка

9 мая 2009 г. адбыўся першы ў гэтым годзе выган брылеўскага грамадскага статка на веснавыя палеткі. Звычайна гэта святочная з'ява адбываецца 6 мая -- на Юр'я, у дзень святога Гергія Перамогаданосца. Нашы продкі ставіліся да гэтага дня з вялікай пашанай і рабілі адпаведныя рытуальныя дзеянні.

У дзень першага выгану жывёлы ў поле гаспадар запальваў перад іконай грамнічную свечку ці свечку, набытую ў храме на Вялікім тыдні. Стол накрывалі чыстым абрусам, клалі на яго каравай, ставілі сальнічку з чацвярговай соллю, святую ваду, у якую клалі яйка, і чыталі малітву. Затым гаспадар браў у рукі ікону Георгія, свечку, асвечаны на Спаса мак, гаспадыня брала ў рукі хлеб - соль і абое выходзілі на двор. Там яны абыходзілі жывёлу па сонцу і казалі: *"Святы Юр'я - Ягор'я, памажыце вы мне маю скацінку ратаваці. Выганяю я сваю скацінку на Юр'еву расінку, на шаўкову травінку, цераз сіня мора, цераз зялёна, цераз жоўта, цераз чорна".*

Выганяючы жывёлу на вуліцу, сцябалі яе галінкамі вярбы, асвечанай ў Вербную нядзелю. Потым гэтыя галінкі ўтыкалі пад дахам хлява, дзе яны захоўваліся на працягу ўсяго года да наступнага Юрая.

Лічылася, хто ў дзень святога Ягорыя першым паспее выгнаць жывёлу ў поле, той увесь год будзе з малаком.

Сачылі за тым, каб у гэты дзень ніхто нічога не знёс з двара, нічога не пазычалі і не аддавалі. Лічылася, што любая рэч, узятая ў гэты дзень, пры пэўных рытульных дзеяннях "перацягне дабрабыт" (г.зн. прыбытак, малако і г.д.) у сваю гаспадарку...

Дай Божа, каб святы Юр'я быў з намі!

Мікола ЯЦКОЎ.

Фотаздымкі аўтара.

Добры настрой у Л.Я.Пухаленка, Т.М.Вараб'ёвай, В.І.Сілковай, Т.І.Рамашкевіч, Н.П.Баярчанка і А.А.Гулаковай.

В.У.Вараб'ёў, У.А.Іваноў і П.М.Парфененка вядуць няспешную мужчынскую бяседу.

Мікола Маляўка

Кладуца кветкі
на валун святы.
Па свеце Багародзіца
хадзіла
З Хрыстом,
тады яшчэ маленькім
дзіцем.
У рэках ціхіх шмат сплыло вады,
Знікалі з карты свету гарады,
А след ад ног і рук Яе, бы дзіва,
На валунах і ў нашы дні глядзіцца, --
Цалуе дождж бяссмертныя сляды.

Гавораць, камяні такія ўсюды
Дапамагаюць хворым, твораць цуды.
Прыйду да валуна святога я
І папрашу за ўсіх у Маці Божай,
Каб вечна ты, любімая Зямля,
У свеце ззяла зоркаю прыгожай.

"Полымя" №9, 2008 г.

Профессор Виктор ТРОСТНИКОВ:

"...Святой Русью, которой мы некогда были, мы перестали быть не в советское время, а ещё в XVIII-XIX веках. Секуляризацию *(процесс снижения роли религии в обществе)* тогда вызвал технический прогресс. Наука будто бы доказала, что Бога нет. А против науки ведь не попрёшь! Эти-то размышления, кстати, и привели в конце концов к революции. Революция же отменила Бога, но никоим образом не христианские ценности. Кодекс строителя коммунизма поразительно похож на Нагорную проповедь. Надо быть скромным, самоотверженным, служить людям, надо быть честным в браке, любить своих детей.

Что же касается вопроса воспитания, то в православии он давно решён. Насильно тянуть в храм нельзя, надо своей жизнью показывать детям благодатность православного бытия. По воскресеньям я хожу в храм и еженедельно наблюдаю, какое огромное количество детей радостно подходит к причастию. На смену нашему идёт воцерковлённое поколение". *("Аргументы и факты", № 12, 2009 г.)*

Раскаивается не тот, кто грешен, а тот, у кого есть совесть.

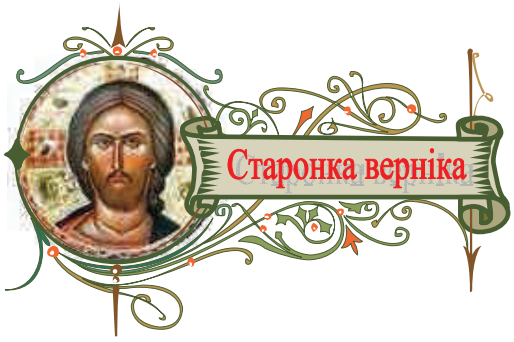

Святой праведный Иоанн Кронштадский

«Посмотрите со вниманием на жизнь современного человека, как она неестественна, не говорю уж – неблагодатна. Посмотрите, как он извратил чувственные наслаждения. Чрево стало идолом, постов многие совсем не держат, деньги стали кумиром. Удовольствия, искательства, намерения, предприятия, даже учение направлено к земле. О небе, о небесном звании, небесном учении и житии во многих домах нет и помину. Человек стал весь земля, весь прах. А между тем Бог сошёл на землю для того именно, чтобы человека возвести на небо». *1915 г.*

ЗАМОВА НА ДОБРЫ СОН

"Лажуся я спаць, даю Госпаду Богу знаць. Кіеў у гарах, святая Божая Маці ў галавах, янгалкі па баках. Янгелы, мае храніцелі, сахраніце маю душу з поўначы да поўначы, з свету да свету, з веку да веку. Стойце пры мне -- што вам, тое й мне"

ЧУДЕСНОЕ СПАСЕНИЕ

"Пассажирам автобуса так повезло, как будто вместе с ними в салоне ехал Бог», -- сказал следователь, расследующий причины аварии рейсового автобуса Краснодар - Симферополь. Даже после того, как машина, упавшая с шестиметровой высоты, несколько раз перевернулась и приземлилась на крышу, все 18 пассажиров остались живы.

Помніць аб мінулым

З кожным годам усё далей адыходзяць ад нас падзеі чорнага ваеннага ліхалецця. У Брылях і навакольных вёсках ужо не засталося ніводнага ветэрана Вялікай Айчыннай. Але памяць пра Перамогу жыве ў сэрцах удзячных нашчадкаў...

7 мая 2009 г. ля брылеўскага помніка загінуўшым аднавяскоўцам адбыўся ўрачысты мітынг. Пранікнёныя словы сказалі старшыня выканкама Брылеўскага сельсавета Уладзімір Ільіч Мажораў, настаўніца Тамара Фёдараўна Прудзікава. Вучні Брылеўскай школы-сада паказалі літаратурную кампазіцыю. Да помніка паклаліся чырвоныя цюльпаны -- данінай памяці і павагі.

Ала ЯЦКОВА,
бібліятэкар Брылеўскай бібліятэкі.

У.І.Мажораў

К.Куляшоў

Я.Пшанічная

А.Аляксейкоў

Н.Журава

Ц.Баброў

А.Трухмінаў

К.Пятроў

"Піянер" - значыць "першы"

7 мая 2009 года ў жыцці Брылеўскай школы-сада адбылася важная падзея: вучні 4 - га класа Карына Бірукова, Надзея Журава, Кірыл Куляшоў, Карына Паршнева і Антон Трухмінаў уступілі ў шэрагі беларускай піянерскай арганізацыі. Перад тым, як павязаць ім гальштукі, вітальнае слова сказаў першы сакратар Магілёўскага раённага камітэта Камуністычнай партыі Беларусі Уладзімір Ільіч Мажораў. Узнесліся рукі ў піянерскім салюце і прагучала абяцанне быць добрым, шчырым, справядлівым і горача любіць сваю Радзіму...

Карына Бірукова, Надзея Журава, Кірыл Куляшоў, Карына Паршнёва і Антон Трухмінаў.

Трэба сказаць, што традыцыі піянерскага руху маюць сваю даўнюю і адметную гісторыю. Каб даведацца пра іх, мы пагарталі старонкі энцыклапедыі:

«Слово "пионер" (от французского "первопроходец, зачинатель") имеет несколько значений:

1. Человек, который одним из первых пришел и поселился в новой, неисследованной стране, местности.

2. Человек, который положил начало чему-нибудь новому в области науки, культуры.

3. Член детской организации.

Пионерами называли людей, которые, невзирая на препятствия, вступают на путь неизведанного, открывают и вводят новое в жизнь. Пионерами можно назвать людей, которые делают большие научные открытия, изобретают новые машины, выводят новые сорта культур. Юрия Гагарина называли пионером космоса.

Пионером быть не легко. Каждое дело, которое ты начал, нужно довести до конца. Пионер должен быть примером для других детей. Нужно помогать товарищам в учебе, принимать участие в тимуровской деятельности, бережно относится к природе, выполнять пионерские законы. Пионер - честный и верный товарищ, настойчивый в учёбе, работе и спорте».

У.І.Мажораў павязвае піянерскі гальштук К.Біруковай.

Як бачым, традыцыйныя патрабаванні да піянераў вельмі актуальныя і сёння. І калі юныя брылеўцы будуць іх прытрымлівацца, то гэта пойдзе на карысць не толькі ім, але і нашай Айчыне.

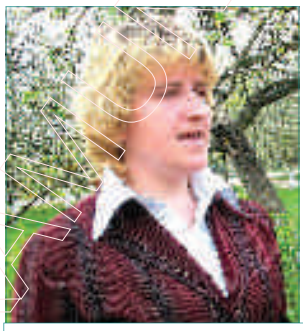

М.М.Бірукова: "Будзьце гатовы!"

У адказ гучыць: "Заўсёды гатовы!"

Ала ЯЦКОВА,
бібліятэкар
Брылеўскай бібліятэкі.

Фота М.Яцкова.

ФОТАЗДЫМАК НА ПАМЯЦЬ
(злева направа):
А.М.Яцкова, А.Майбураў, В.М.Мяшкова, Т.Ф.Прудзікава, К.Бірукова. Н.Журава, Р.Жукава, Я.Какоўка, К.Куляшоў, Я.Пшанічная, К.Паршнёва, У.І.Мажораў, З.Мяшкоў, А.Пухоўскі, А.Аляксейкоў, Ц.Баброў, А.Трухмінаў, М.Пухоўская, К.Пятроў, Г.Ермалаева, М.М.Бірукова, І.Ф.Пракопчык, Н.А.Ярмаш.

Выхаванец "Калыханкі"

ТОЛЬКО ДЛЯ ЧИТАТЕЛЕЙ «Р»

«Когда звучала «Калыханка», он подползал к телевизору...»

Когда-то Александра Рыбака заставляли играть на скрипке, теперь он выйдет с ней на сцену «Евровидения»

У сярэдзіне мая ўсе позіркі былі скіраваны ў бок Масквы, дзе праходзіў песенны фестываль "Еўрабачанне-2009". Ад Нарвегіі выступаў 23-гадовы Аляксандр Рыбак, які нарадзіўся ў Беларусі і ва ўзросце 5 гадоў пераехаў з бацькамі ў тую скандынаўскую краіну. Вядома, што гэтыя абставіны не маглі застацца па-за ўвагай беларускіх друкаваных выданняў. У прыватнасці, газета "Рэспубліка" 14 мая надрукавала цікавы артыкул пад назвай «Когда звучала «Калыханка», он подползал к телевизору...» Вось пра што там распавяла бабуля спевака Зинаіда Гурына: *"У Саши музыкальные данные проявились ещё в младенческом возрасте. Когда звучала "Калыханка", он подползал к телевизору и качался под мелодию "Баю-бай, вачаняты закрывай"...*

Прачытаўшы гэтыя радкі, я тут жа патэлефанаваў аўтару слоў легендарнай "Калыханкі" паэту Генадзю Бураўкіну і расказаў пра гэту публікацыю. Ён быў прыемна здзіўлены і паабяцаў "хварэць" у фінале за Аляксандра. А калі перамога нарвежскага беларуса адбылася, я зноў набраў тэлефонны нумар Генадзя Мікалаевіча, павіншаваў яго і ў адказ пачуў: *"А што ж ты хочаш? Гэта ж наш з Васілём Раінчыкам выхаванец!.."*

На самой справе -- менавіта мілагучная "Калыханка" першай паклалася ў падмурак музычнай узнёсласці Аляксандра Рыбака і праз дваццаць гадоў "выбухнула" перамогай на "Еўрабачанні".

І хочацца сказаць "Вялікі дзякуй!" гэтаму сонечнаму хлопчыку, які ў сваёй далёкай Нарвегіі не стамляецца паўтараць: *"Я -- беларус!"*

Мікола ЯЦКОЎ.

Генадзь Бураўкін

Гучыць лепшая ў Еўропе песня 2009 года "Fairytale" ("Казка")

Галоўны прыз "Еўрабачання" -- "Крыштальны мікрафон"

Трыумфальная сустрэча ў аэрапорце сталіцы Нарвегіі

Брылеўская бібліятэка інфармуе...

МОГИЛЕВСКАЯ ПРАВДА

24.04.2009 г.

Галоўны рэдактар "Магілёўскай праўды" Аляксандр ТАРПАЧОЎ пра актуальнае:

"... Когда в СССР с харчами хреново стало, Хрущёв решил спасать дело, создав отдельно сельские и промышленные обкомы. Вся страна ура кричала вождю, пену взбили до небес. А хлеб миллионами тонн тишком у Америки закупали, которая -- дура! -- умудрялась его как-то без обкомов с лихвой выращивать. Никиту «волюнтаристом» обозвали, обкомы объединили. А хлеба от имитационного кипежа не прибавлялось... Казалось бы, урок? Щас! Вон взяли недавно весь бедный район (Краснопольский) в одно предприятие слили. Божились: теперь производство так рванёт -- Америка локти откусит от зависти! А вышел опять пшик: госконтроль посчитал -- «суперколхоз» сработал хуже, чем его части год назад! Потому как эффективность экономики не от количества «командиров» зависит, а от интереса хозяина. Но уразуметь это имитаторам некогда...»

Цитата

Никогда не бойся делать то, что ты не умеешь. Помни: Ноев ковчег был построен любителем. Профессионалы построили «Титаник».

Неизвестный автор.

Зямля і людзі

20.05.2009 г.

Неожиданное открытие сделали учёные из Мордовского государственного университета. Оказалось, что всем известный одуванчик, сорняк, который испокон веку старались не допустить на поля, -- полезнейшее растение. Оно очищает почву, извлекая из неё опасные для здоровья тяжёлые металлы. В начале вегетации одуванчик активно поглощает цинк, в середине лета -- железо, никель и марганец, а осенью хром. Практически весь набор вредных элементов. Одуванчик очищает кислые аллювиальные почвы и чернозём. Отсюда способ его использования. После того, как он "насосётся", его надо скосить, иначе все вредные вещества снова попадут в землю. Затем исследователи рекомендуют высушить зелёную массу и измельчить её в порошок, а полученный концентрат использовать в качестве микроудобрений на бедных почвах.

ФРУКТЫ ФАКТЫ

№ 17, 2009 г.

ТЕФЛОНОВАЯ ПОСУДА ВРЕДНА!

Выводы американских учёных о том, что люди, регулярно употребляющие пищу, приготовленную в посуде с тефлоном, рискуют заболеть раком и диабетом, а у мужчин разрушается сперма, подтвердила Всемирная организация здравоохранения. При нагревании тефлоновой посуды в пищу попадает около ста различных веществ, в частности перфтороктановая кислота, которая включена ООН в список 28 самых опасных химических соединений. Возникает вопрос: в чём же тогда готовить? К алюминиевой посуде возвращаться нельзя, поскольку алюминий разрушает креативную часть мозга человека. Безопасны «бабушкины» чугунные сковородки и посуда из нержавеющей стали.

Народная мудрасць

ПЯКУЧКА-КРАПІВА.

У народнай культуры крапіва лічылася надзейным абярэгам ад нячыстай сілы. Нездарма ў казках сястра выратоўвае сваіх братоў, ператвораных у лебядзяў, тым, што вырабляе ім кашулі з крапівы. Згодна з паданнем, у крапіву ператвараліся праклятыя кім-небудзь людзі, ці крапіва расла на там месцы, дзе хто-небудзь загінуў. У народзе казалі, што крапіву пракляў Бог, і д'ябал у пакаранне людзям разсеяў яе насенне па ўсёй зямлі.

► Калі крапіва вельмі буйна расце, гэта азначае заняпад, смерць. Пра хату, якую пабудавалі не ў тым месцы, казалі: "Крапіва там хутка прарасце".

► Пры першым выгане жывёлы ў поле ў дзень святога Георгія (6 мая) пажадана было, каб карова пераступіла праз маладую крапіву.

► Калі карова хварэла, малако цадзілі праз крапіву, мылі крапівой вымя.

► У некаторых рэгіёнах і сёння існуе звычай усю малочную пасуду (даёнку, маслабойку і інш.) мыць мачалкай, зробленай са сцяблін крапівы.

► Напярэдадні Іванавага дня (6 ліпеня) і ў Духаў дзень крапіву вешалі на вокнах, клалі на парозе хаты, неслі ў хлеў і іншыя гаспадарчыя пабудовы. Лічылася, што такія дзеянні ахоўваюць хату ад ведзьмакоў, русалак.

► На Купалле раніцай дзяўчаты і юнакі заходзілі ў ваду, у кожнага на шыі была павязана невялікая колькасць крапівы -- абярэг ад вадзяніка і русалак.

► Калі дзіця аднімалі ад грудзей, маці павінна была некалькі дзён насіць пры сабе лісце крапівы.

20 мая 2009 г.
на 66-м годзе жыцця
памёр вядомы артыст
Алег Іванавіч ЯНКОЎСКІ

Прозвішча падпісчыка

Міхаіл Яфімавіч КАРАНЬКОЎ (1936-2009)

17 мая 2009 года на 74-м годзе жыцця памёр Міхаіл Яфімавіч Каранькоў.

Ён нарадзіўся 26 лютага 1936 года ў вёсцы Зылі ў сям’і Яфіма Рыгоравіча і Дар’і Фёдараўны Караньковых. Чорнае крыло ваеннага ліхалецця зачапіла ягонае дзяцінства і назаўсёды засталося ў памяці. Рана прызвычаіўшыся да працы, Міхаіл Яфімавіч заўсёды вызначаўся дакладнасцю і стараннасцю. У калгасе імя Ільіча ён адказваў за працаёмкія працэсы, дзе патрабаваліся значныя тэхнічныя веды і ўменне прымаць пры неабходнасці самастойныя і ўзважаныя рашэнні. Да яго слушных прапаноў і меркаванняў заўсёды ўважліва прыслухоўваліся таварышы па працы.

На пачатку 1950-х гадоў у яго жыццё прыгожа ўвайшла Вера Авер’янаўна Старавыбарная, і веснавым днём 7 сакавіка 1955 года пад зылеўскім небам нарадзілася новая сям’я. Больш за 50 год іх радзіннае гняздо было ўтульным і цёплым, адкуль паляцелі ў вялікае жыццё трое дзяцей, шэсць унукаў і чатыры праўнука.

Калі дачасна пайшла з жыцця Вера Авер’янаўна, у Міхаіла Яфімавіча быццам бы знікла тое галоўнае, што было сэнсам яго жыцця. І тая незваротная страта заўсёды сумна вярэдзіла ягонае сэрца...

Ён пайшоў, і белыя пялёсткі майскай квецені ўсцішана паклаліся на апошні шлях...

Бывай, Міхаіл Яфімавіч!

АДНАВЯСКОЎЦЫ.

Сям’я

Аднойчы, будучы па справах у Зылях, я завітаў да гасціннага старшыні вясковага селькама Міхаіла Яфімавіча Каранькова. Загаманілі пра жыццё, успомнілі былое і прыйшлі да высновы, што з ліквідацыяй калгаса імя Ільіча многае знікла незваротна. Міхаіл Яфімавіч, уздыхнуўшы, палез на шафу, зняў адтуль каробку і адшукаў вось гэты фотаздымак: “Глядзі, якімі мы былі! Працавалі і сябе не шкадавалі. Эх, былі часы!..” А я ўгледзеўся ў гэтыя светлыя постаці, якія ўрачыста заціхлі перад аб’ектывам фотаапарата, і падумаў: вось яны -- сапраўдныя і непадробныя, з натруджанымі рукамі, з’яднаныя роднай зямлёй і адвечнай сялянскай працай у адну непарушную сям’ю. Якой, на вялікі жаль, ужо няма...

Мікола ЯЦКОЎ.

Першы рад (злева направа): Рамашкевіч Ягор Сяргеевіч, Афітава Праскоўя Васільеўна, Коўзан Браніслаў Антонавіч, Пудоўкін Іван Андрэевіч, Іосіфаў Аляксандр Аляксандравіч.

Другі рад: Дзятлаў Іван Макаравіч, Чулык Міхаіл Спірыдонавіч, Ткачова Элеанора Мікалаеўна, Лёгенькі Васіль Фаміч, Коршунаў Мікалай Цімафеевіч, Ахраловіч Георгій Аркадзьевіч.

Трэці рад: Спад Віктар Уладзіміравіч, Каранькоў Міхаіл Яфімавіч, Селюкоў Пётр Захаравіч, Мяшкоў Мікалай Уладзіміравіч, Халмоў Міхаіл Аляксеевіч, Багданаў Яўген Міхайлавіч.

Чацверты рад: Селюкоў Аляксандр Цімафеевіч, Максімчыкаў Фёдар Васільевіч, Шынкароў Мікалай Мяфодавіч, Шынкароў Аляксей Карпавіч, Зайцаў Мікалай Антонавіч, Халмоў Віктар Ягоравіч, Рамашкевіч Кандрат Клімавіч.

Інфармацыйна-грамадскі бюлетэнь для жыхароў Брылеўскага рэгіёна і наваколля.
Распаўсюджваецца бясплатна.
Наклад 100 асобнікаў.

Адрас для карэспандэнцыі:
213107 Магілёўскі раён п/а Брылі
тэл. маб. +375293732886
e-mail: brylibelarus@gmail.com
© “Брылеўскі летапіс”, 2009

Заснавальнік і рэдактар
Мікола ЯЦКОЎ